

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

ezimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: Báró Bánffy Dezső megnyitója. — A phylloxera tárgyában összehívott enquete, (E—s). — A kártékony férgek ellen, Keresztély Lajos. — A földbirtokok szétdaraboltságának hátrányai. — Hegyaljai szüret, Sz. — Értesítés a járványos betegségekről. — Az 1879-iki fedeztetési idény eredménye. — Vidéki gazdasági tudósítások: Ilyefalva, Dicső-Szent-Márton, Rodna, Szentmihály (Udvarhely). — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Báró Bánffy Dezső megnyitója,

(a déési kiállításon október 18-án).

„Egyetlen nemzet sem juthat másképp végromlásra, ha csak nem önmaga által!”

Ez volt Nagy Frigyes gyakran ismételt nézete, s hogy igaza volt, az igazolva van számtalan esetben a történet lapjain. Az idők viharos járása elsepert világ és országokat; kiirtott népfajokat, nemzeteket a világ színéről, melyek az idők intő szavát meg nem értve, a kor s haladás igényeit fel nem fogva, végromlásuknak enmaguk lettek előidézői.

Igy mi is, kik a magyar haza fiai s lakói vagyunk, a multakból áthozott következetességgel enmagunk toltuk végzetünk szekerét a végromlás felé, midőn a kor s haladás igényeit meg nem értve, képzelt s már csak látszólagos jogaink védfalai mögé rejtözve, megvetéssel kísértük a szomszédos nemzetek munkásságát, melyet büszkeségünkben követni szégyeletlünk.

És már-már a végromlás szélén állott a nemzet, de kiábrándulni tévedéséből nem tudott! Egy magosröptü látnoki szellem vészjósló menydörgő szavára volt szükség, hogy tessedő álunkból felriadjunk! Majd már késő volt! De Szechenyi lánglelke gyújtott s a felriadt nemzet hinni kezdé, hogy enmaga teremtetten végromlásának küszöbén áll!

Átértette Nagy Frigyes szavait! Megdőbent! Rémülten nézett körül, s haladásának enalkotta bilincseit. enerejével rázta le. Eleinte lassan, lépésről-lépésre haladott, de dacára az

óriási politikai rázkodtatásoknak, dacára az időközben kiállott reménytelenségnek, folyt a munka, folyt néha észrevétlenül, s a beállott politikai kedvező fordulat már az európai miveltnemzetek taposott ösvényen látta haladni a magyar haza fiait is dolgozva, munkálva, előretörve.

A végromlás veszélye megszűnt fenyegető lenni, mert enmaga védi magát a nemzet, s e védelme a korszellem megértésében és jogosult igényei kielégítésében nyilvánul.

Az általános jóirányu áramlat egy csekély nyilvánulása, az elért siker bizonylata ezen alkalom is, melynek folytán nekem szerencsém van ünnepélyesen megnyitni a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet által rendezett gazdasági-, ipar- és állatkiállítást ez alkalommal.

Az elért — mindenesetre kis — eredmény kis igényeink és erőnkhez mérten legyen a szives látogatóktól jóakarattal fogadva. Nem vezetett a kérkedés csábjá, nem a csillámlási vágy, egy pórszemmel kívántunk mi is járulni a haza fölvirágzásának oltárához. Nem vagyok illetékes elbírálni e kiállítás eredményét, de mégis, midőn azt némileg megtekintésre és figyelemre méltónak jelezem, szabadjon annak létrejöttét némileg a nem csekély számú bizalmatlankodók előtt igazolnom.

Szolnok-Dobokamegye gazdasági egylete alapszabályai értelmében minden évben egy tárlat tartására jogosult. A tárlat megtartott a mult 1878-ik évben is; kis eszközökkel kis eredmény éretett el, de a kezdet sikere biztató volt, s így már a mult év decemberében el lett határozva, 1879-ben ismét megtartani a tárlatot s a különben is, egy gazdasági egylet szakmakörébe vágó gazdasági-, termény- és állatkiállítás mellé még iparcikké kiállítását is engedményezni.

Tudtuk mi azt, hogy segédforrásaink csekélyek; tudtuk, hogy a haza egy félreesső, mostohán pártfogolt zugában elrejtve, hol a haladó kor gözölve rohanó kocsija nem áll rendelkezésünkre, nincs jogosultságunk a vezér-szerepre; tudjuk mi, hogy féltékeny szomszédaink minden lépésünket bizalmatlanul

ellenőrizik, s épen ezért kis igényeink kielégítésére kis mérvű remények kecsegtettek. Miut e magyar haza egy kis megyéjének gazdasági egylete, kiállításunkat egyelőre csak a megyére kívántuk kiterjeszteni, azonban az előretörő szorgalom magát korlátok közé szoríttatni nem engedi, s mi jogosultságot nem éreztünk arra, hogy a távolabbról jelentkezőket, kik baráti jobbot nyujtva közeledtek mihozzánk, elutasítsuk. Így voltunk kénytelenek kiállításunknak minél nagyobb és nagyobb tért biztosítani, s így lehetek én ma szerencsés, mint a rendezéssel megbízott bizottság elnöke, a déési kiállítást megnyitva, kijelenteni, miszerint kisebb-nagyobb mérvben képviselve van itt az egész ország, s hogy a legszélsőbb Kárpátoktól Adriáig egyaránt észleltük a jóakaratot törekvésünk támogatásában, melylyel — bár gyenge — kezeink között lobogtatva a haladás zászlaját „szébb jövődőt Árpád nemzetének“ remélünk és hiszünk akkor, midőn a kor kívánalmait megértve, a földmivelés, ipar és kereskedelem eredményezte országos siker maradványait első sorban tanulás czéljából épen egy ily félreeső részében a hazának mutatjuk be.

De talán nagy hángzatuak is e szavak! ? E vád ne terheljen! Mindenekfelett a fényesen sikerült székesfehérvári kiállítás gyenge utánzásakint bíraltassunk el.

Visszatérek kiindulási állításunkhoz! „Egyetlen nemzet sem juthat végromlásra, ha csak nem önmaga állal!“ De minden nemzet emaga idézi elé végromlását, ha a kor vezér eszméjét meg nem értve, nem követi. Korunk jelszava a haladás, jellege a munka! Én állítom, hogy a magyar haza fiai a jelszót megértették! És munkáltak erős akarattal, erős vállal fogtak neki s így az „álomban szunnyadó“ nemzetet felrázó nagy Széchenyi jószava beteljesül: „A magyar nem volt, de lesz!“ Tudom én azt, hogy országszerte dívik az örökös panasz, tudom miszerint általános a hit, hogy szegényedünk, elmondatik, hogy földmivelés, állattenyésztés hanyatlak, az ipar fejlődni nem tud és ma-holnap országos pénzügyi bukás előtt állunk. Megdöbbenve magam is gyakran ingok meg hitemben s kezdem látni a rémképeket, melyek egy nemzet sirbaszálltát tüntetik elém. A mindent tagadó ellenkezési düh a remény lehetőségét is kétségbe vonja s a politikai harcok hevében feledi, hogy a külföld előtt életképtelennek bélyegzett hazát azon nemzet lakja, melyhez így szól a költő intő szava:

„A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hely!“

De a politikai ellenzési düh vak, s az enmagam által látott rémképek csak időnkint s a részletek tévés elbírálása következtében fülűnedező csalképek csupán.

Nem vonható kétségbe, hogy az élet ma nehezebb, mint volt a multban s bár magam koromnál fogva személyes észlelője nem voltam, tudom, hogy a régibb idők igény nélküli korában a boldog tespedés „dulce farniente“ jelszavával kibékülve, kevesebb volt az egyes gondja, kevesebb terheltetése. De az egész ország? Az álomba szendergett; a nemes büszkén képzelt jogaira, a jobbágy nyögve igájában, s a csekély számu polgár elzárkozottságában enzsirjában élt, vagy halt meg, esetleg emésztette fel magát. S mégisorlátólt felfogással — mi előttem érthetetlen — elégedett volt. Ma? Sirják bár országszerte vész-

jósó baglyok halál-dalát e nemzetnek tényekre támaszkodva mondom: „haladunk!“

Nem a részletek adják a kollő tájékozást! Nézzünk körül, mi a különbség a mult s jelen földmives között? hol bűzhödött posvány terült el, ma aranyló kalász leng, a kopár legelő dusan termő zöld kaszáló, hol régen elcsigázott marha vonszolta az összetákoltt faekét, ma a gőz ereje hat, késsel hasítja a javított földet. Szalmán csenevészett méneseink, bár megapadott számban ma kitünő versenylovakat állítanak ki, s büszkén hozzuk haza Anglia első paripái elől a legnagyobb díjat.

És elsiratott iparunk? Igaz, még ma is sok kívánni valót hagy fenn! De létezik, s szemben a multhoz mondhatnám — az akkor létező semmihez — ma virágzik: egy-egy falusi pálinkafőző kezdetleges berendezése helyett ma messzi látszanak országszerte füstölőgni a magas kémények, s óráról-órára újabb iparágak honosulnak meg. Nem mint helyzetünk kitünő voltán elbizakodott szőlők, de szőlők a tiszta meggyőződés tudatában, hogy ugrást a természet büntetlenül meg nem enged, s hogy majd már tulságos gyors azon fejlődést, melyen Magyarország az utolsó 50 évben keresztül ment. Az ember fejlődés-története megtanít, miként lesz a félvad ember halász, vadász, pásztor s földmivelő s végre iparos, e fokozatok át nem ugorhatók, s hazánk ez idő szerint még első sorban földmivelő ország; az ipar fejlődése megindult, ez idő szerint elég ennyi s úgy miként a jogosult igények, a nemzet szellemi ereje azt követelendi, fog is fejlődni. Eire nem kell egyéb mint megértése a kor kívánalmának; öntudatos törekvés a haladásra, munkakedv és küzdelmi vágy, mert mint mondva van:

„Küzdelemből áll az élet

És a nélkül mitsém ér.“

A régi görög versenyjátékok pályázói, nemes viadalk hősei egyaránt küzdöttek, küzdöttek az eredményért, küzdöttek a sikerért. És mit teszünk mi? semmi mást, a mult ismételve ujul meg; előttünk áll a küzdelem a sikerért. A déési kiállítás is ismételten egy szerény küzdpálya, hol az ipar, gazdaszat és állattenyésztés harcossai kiállanak a sikra, tanítva, mutatva küzdeni a siker, az elösmérésért.

Itt a pálya! a sorompó megnyilt! Üdvözet a küzdőknek! üdvözet a jóakaratu támogatóknak, üdvözet vendégeinknek!

Vajha e küzdelem sikere biztosítaná azon porszemet a haza felvirágzásának oltarán, melylyel törekvésünkben ahhoz járulni czéloztuk.

E reményben a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet által rendezett gazdasági, ipar- és állatkiállítást ezennel megnyitottnak jelentem ki. —

A phylloxera tárgyában összehívott enquete.

A phylloxera enquete okt. 7-én d. u. 5 órakor nyitott meg a földmivelési miniszterium elnöki osztályában. A kormány részéről jelenvolt Kenessey Kálmán oszt. tanácsos, Máday Izidor titkár, Lederer Nándor fogalmazó. Ezenkívül Miklós Gyula kormánybiztos, Emich Gusztáv, Cserhádi Sándor m.-óvári akad.

tanár, Kvassay Jenő kulturmérnök, dr. Wartha Vincze, Klein Gyula műegyetemi tanárok, Paszlavszky József tanár, Molnár István vinczellérképezdei igazgató, Kerntler Ferencz, dr. Wagner Jenő és Fridvalszky muzeumi ör.

Elnök Kenessey oszt. tanácsos legmélyebb sajnálatának ad kifejezést, hogy a f. enquete ismét összehívni kénytelen; de igényli ezt azon szomorú körülmény, miszerint a két év előtt tartott enquete óta a phylloxera, a bortermelők ezen valóságos veszélye újabban Páncsovától egészen messze fekvő borvidékeken lépett fel, és pedig elszórva több helyen, minek következménye elébb-utóbb Magyarország szőlőterületének teljes kipusztulása leendő. Kéri a meghívott szakértőket, miszerint tanácsaikkal sziveskedjenek a kormányt támogatni, a kitűzött kérdésekre behatóan felelni.

Nevezetesen tekintettel azon körülményre, hogy a phylloxera vastatrix Pancsova területén kívül, — hol mintegy 700 kat. hold szőlő kiveszett, — Szilágymegye Peér községében mintegy 26 holdon, továbbá Mathiásznál Kassa város határában, továbbá Szatmáron és N.-Károlyban is fellépett, ezen, szőlőtermésünket tönkretétellel fenyegető baj terjedését megakadályozandók, kétségkívül a cselekvés terére kell lépnünk. Kérdés tehát, mily intézkedések teendők ez irányban azonnal és melyek később? Továbbá a rögtöni intézkedést illetőleg:

1. Elegendő-e a megtámadt szőlők körülzárólása oly teljes tilalommal, hogy abból a szőlőtöke semmi alkatrésze, se vessző, se gyümölcs kivihető ne legyen, — avagy tekintettel arra, hogy az ország több részében vannak megtámadt szőlők, nem szükséges-e a szőlővesszőforgalom és kereskedés teljes betiltása?

E kérdésre Emich Gusztáv, Molnár István, Miklós Gyula és Kerntler Ferencz beható eszmecseréje után határozatotott, hogy

a) Az inficiált területeken a vesszőkereskedés egészen betiltatik.

b) vesszőt eladni a még érintetlen területen csak egy község lakói között lesz viszonyosan megengedve. Más községből venyigét hozatni csak kormányi különös engedéllyel lehet.

c) minden szőlőiskola azonnal megvizsgálandó s csak az érintetlennek talált iskolák lesznek jogosítva más vidékekre venyigét eladni. Ezen iskolák azonban világlátban s ellenőrzés alatt tartandók. —

A 2-ik kérdésre, hogy kiterjesztessék-e a forgalom korlátozása a megtámadt szőlők területén levő egyéb növényekre is és mennyiben? E kérdésre egyhangulag igennel felelt az enquete. —

A későbbi teendőkre nézve és pedig a 3. kérdésre, hogy mily intézkedések javasolhatók a phylloxera elnyomására, vagy legalább terjedésének megállítására? a következő határozatok hozattak:

a) Az irtás csak oly kis területeken alkalmazandó, hol az inficiált terület a fél kat. holdat nem haladja meg s itt talajszénkének-mérgözéssel eszközözendő.

b) Az ily foltok körül 20 meter szélességben köröskörű biztonsági öv hagyandó s ez is kiirtandó.

c) Peéren, hol 26 hold van inficiálva, az irtás nem ajánlatik, hanem a töke gyökerei 8—10 gr. szénkéneggel telítendők a rovar kevésbitésére s a töke fentartására. — A Roth-féle gelatin koczák csak párhuzamos kísérlettételre ajánlatnak a szénkéneg ellenében.

d) A vizzel elárasztás nem kivihető, ámbár egyetlen biztos megölője a phylloxerának.

e) A szőlőtövek homokkal behintése csak lassítja a rovar szaporítását, de nem szünteti meg; ezenkívül agyagos talaju vidékeken igen drága eljárás.

f) A trágyázás, főleg kálival ajánlatos ugyan, mert az erősebb töke tovább ellenáll a veszélynek, de nem biztosít a veszély ellen.

A 4. kérdésre: Miután valószínű, hogy a phylloxera terjedése — tekintettel az e részben Franciaországban szerzett tapasztalatokra — minden igyekezet dacára megakadályozható nem lesz, de még a költségek a megmentendő objektumok értékével arányban sem állanak, javasolható-e a phylloxerának ellenálló amerikai szőlőfajok alkalmazása és ha igen, mily intézkedések szükségesek ezen eljárás előkészítése céljából.

E kérdésre Molnár István válaszolt tüzetesebben, előadván, miszerint a francziák sok kísérlet és több millió frank kiadása után is csak oda jutottak, miszerint amerikai szőlőt hoztak be s arra oltottak európai nemesebb fajokat, ajánlja tehát a kormánynak, hogy ne várja be, míg a veszély az egész országot meglepi, hanem Peérrre, Pancsovára hozasson amerikai alanyokat a Taylor, Jaques, Herbemont, Cynthiana és Clinton fajokból és Marburgból a Vitis Solonishól; a termelők ezekre oltsanak nemes szőlőfajokat s új szőlőket így ültessék ki, mert a mit a 2 év előtti enqueteben mondott, hogy idővel a rovar az ország minden vidékét el fogja lepni, ma is ismétli; jó lesz tehát e veszélyre elkészülni. — Ez indítvány elfogadtatott. —

Elfogadtatott még Cserhádi azon indítványa is, hogy a kormány küldjön ki egy szakembert Franciaországba e rovar tanulmányozására. —

Ezzel elnök az enquete tagjainak fáradozásaikért meleg köszönetet szavazván, az ülést feloszlatta. (E s.)

A kártékony férgék ellen.

Taschenberg tanár — egyike az elő szaktekintélyeknek — a következő figyelemre méltó szabályokat ajánlja védekezésül.

A rozs, buza, káposzta és olajos növények tarlójában s a nyáron kihullott gabonaszemekből keletkező vad vetésekben sok kártékony rovar bábjai élőködnek, míg a kizöldülő őszi vetésekre költözhetnek át.

A tarlók rögtöni feltörése s mindennemű összegyűjtött gíz-gaz megégetése által nemcsak a jövő évi termést védjük a kártékony férgék által okozható károk ellen, hanem a már meglevő ártalmas állatokat is pusztítjuk. A fák tisztántartása is igen fontos dolog s a férgék apasztására szolgál. E végre a vén fatörzseket simára takarítjuk, a beteges rothadó helyeket kivág-

juk, alkalmas kenőccsel bekenjük, a száraz ágakat nyár végén vagy őszején lefűrészeljük sat.

A megvédendő növények megöntözése vagy behintése szagos és vegyileg ható anyagokkal, csak feltételesen nevezhető védőszernek; mivel ezen anyagok közül csakis némelyek alkalmasok a nagyban való használásra és csakis némelyik féreg pusztul el tőle. Ilyenekül említhetők: az égetett mész, égetett hamuszir, gipsz, hamu, útpór (különösen meszes vidékekről), páczolatlan dohánylevél finom pora stb. Öntözészerű ajánlhatók: szapanyos víz, mészvíz, diófa- és dohánylevélfőzet stb. Mindezen szerek a legsikeresebben akkor hatnak, ha a tojástrakó nőtényférgeseket valamely növénytől általuk vissza lehet tartani; elűzhetjük ugyan néha velők a növényeken már rajta rágódó ellenségeket is, de az elpusztítás nem egy könnyen sikerül.

Hogy a vetőmag páczolása bizonyos esetekben megvéd minket az ártalmas bogarak által okozott kártól, csak annyiban fogadható el, hogy az előkészített magvak kedvezőbb körülmények között gyorsabb növésnek indulhatnak s így a magvakra nézt kártékony állatkák falánsága elől gyorsabban menekülhetnek. Pld. állítják, hogy a mészvizzel és salétrommal vagy konyhasó-oldattal páczolás megóvjá a répamagot a százlábu férges ellen, melyek azt különben nagyon pusztítják.

A tarló korai felszántása által el lehet pusztítani mindazon férgeseket, melyek nem szoktak a föld alatt mélyen lakni s nem tudják a mélyebbre temetést kiállani. Ilyenek: a kölesitokász (*Pyralis silacealis*), a buzagubószunyag (*Cecydomis cerealis*) sat.

Házi szárnyasaink s a sertések nagy kedvelői mindenféle férgesnek s felhasználhatók azok irtására. A sertések nagyon ügyesen felszedegetik a lótetüket, földi gilisztákat, csigákat, hernyókat, pillangóbábokat; ruczákat különösen a héjincs vagy vetési meztelen csiga, a majorságot a lótetű és csimazok fogyasztására lehet felhasználni.

A gabonamolyok (*Tinea granella*), valamint minden molyféle, örömmel repked a víz körül; ennél fogva sokat lehet abba fulasztani, ha néhány vízzel telt edényt a gabonaföldre kiteszünk. A fülbemászó (*Forficula auricularia*), rinya (*Scolopendra forficata* és *Julus terrestris*) és a legtöbb százlábu (*Myriapoda*) szeretik nappal a sötét búvhelyeket; ezért ajánlatos nevezetesen kertekben, felfordított virágcserepeket, alagsöveket, vesszőcsomókat stb. kitenni, azokat naponként megnézegetni s az alágyult férgeseket, bogarakat eltaposni. A vetési csigát (*Limax agrestis*) könnyen lehet kitett disznótkkal, salátával és káposztalevéllal, melyek kedvencz falatjai, oda csalogatni s aztán megölni. Mondják, hogy a mérges és bódító szagu koronás hatkotu (*Fritillaria imperialis*) szárdarabjaitól, a mit ezen férgesek szintén szeretnek, azonnal elpusztulnak. A fekete temető dögész, mely néha a zsenge cukorrépa leveleinek ártalmára van, kitett döglött állatokkal szintén el lehet csalogatni s aztán megölni. A lótetű (áska) magának készített földalatti folyósókon jár; ha ezen folyósó mentén valahol egy csuprot úgy ásunk be, hogy annak szája a folyósóval egy színben álljon, a lótetű abba beleesik s elpusztíthatjuk. Tojásait a legkönnyeb-

ben úgy pusztítjuk el, ha a fészkeket a tojással együtt (julius hóban) összegyűjtjük. Afészkek fekvését a föld alatt felismerhetjük a szántóföld elfonyadt száraz pontjairól.

A szüféreg, mely a száraz fákön üti fel tanyáját, száraz ugynevezett „fogó-fá“-val pusztítható el, melynek kérgét először lehántjuk s a férgeset alája csaljuk. A nagy barna fenyőc hernyó (*Hylobius pini*) kátránygyűrűkkel megakadályozható a fára való felmászásban; gyümölcsfákra a „Brumata enyv“-et lehet használni. Fogógödörökkel is meg lehet akadályozni sok csuszó-mászó férges elterjedését, csak hogy néha megtörténik, hogy a fogógödörökbe más hasznos bogarak is beléesnek s így aztán a gödör betömésekor amazokkal együtt el kell pusztulniok. Kelepezőül használhatni még ragadós anyaggal (például kátránnyal stb.) bekent deszkalapokat, forgácsot, melyeket főleg kertekben a földi bolhák ellen szoktunk kirakni vagy elszórni.

Midőn bizonyos rovarokat, melyek a növényeket tömegesen ellepik s tojásaikat is reáraják, el akarunk fogdosni — minők a földi bolhák, ormányos bogarak, a repczeczingolány, a Chlorops- és Cecydomiafélék (gubószunyog), éji lepkék hernyói (borsó mezőngy, fenyő furdacs stb.), — előnnyel használhatjuk a pillangófogó hálót, mely fanyélre van erősítve s szájjával drótkarikára feszítve, a másik vége hegyesen kinyulik, (a háló maga vászonból van); ezt a hálót a megtisztítandó terület felett végighúzzuk. Ezen eljárásnak azonban csak korán reggel vagy pedig borus, hives napokon van sikere, mivel ezen bogarak ilyenkor nem oly élénkek, mint különben.

A fán tartozkodó bogarakat, minők a cserebogár, a napfordulati csalyva (*Rhizotrogus solstitialis*) és más hasonlókat elfogdoshatjuk, ha az illető fát gyors és erős ütéssel, hirtelen rándítással meglöditjük; egyszerű megrázás nem elegendő, mivel a fa mozgásaihoz már a szélhívás által hozzá vannak szokva, s jól megkapaszkodva szoktak azon ülteni.

Közli:

Keresztély Lajos.

A földbirtokok szétदारaboltságának hátrányai.

(A sepsiszentgyörgyi vándorgyűlésen előadta Erdélyi Károly, a kézdi-vásárhelyi f. népiskola igazgatója).

Helyi birtokviszonyaink nyomoruságos állapota lebegett szemem előtt, midőn ezen ünnepélyes alkalomra szerény értekezésem tárgyául a főntebb themát választottam. Ujat nem fogok ugyan mondani, mert e tárgyat csekélységemnél szakavatottabb egyének már igen gyakran és sok oldalról megvitatták; mindazáltal nem habozok föltett szándékomban, arra gondolva, miszerint találkozhatik e diszes körben is egy-két oly laikus gazda, ki e tárggyal tán eléggé behatóan még nem foglalkozott és kinek keblében igénytelen szavaim az ügyiránt érdekltséget ébresztenek.

A földbirtokok szétदारaboltságának hátrányai számosak. Én — hogy tisztelt hallgatóim becses figyelmét ne fárasszam — csak a szembeötlőbbek közül leszek bátor nehányat röviden fölemlíteni a következőkben.

1. Egyik elvitázhatlan nagy hátrány az idővesztés. Valjon miért fizeti cselédeit és napszámait a gazda? miért tartja ígás állatait? Azért-e, hogy azok a drága időt sétálással, jövés-menéssel töltsék, vagy pedig azért, hogy dolgozzanak és neki megfelelő aránylagos hasznot biztosítsanak? Gondoljuk csak meg, hogy a határ különböző pontjain szétszórva és egymástól távol fekvő földdarabok között a közlekedés mily sok időt vesz igénybe! Legérzékenyebben sújtja a gazdát e körülmény sürgős munka idején. Ekkor a perczek is drágák, az ide-oda vándorlással pedig gyakran órák telnek el és a gazda úgy kénytelen fizetni a napszámot, mintha munkásai a járás-kelés ideje alatt is dolgoztak volna. De lássunk egy példát!

A gabona megérett és az aratás kezdetét vette. Péternek egy tagban van birtoka s hozzá lát gabonája letakarításához. Egyszere az égen gyanus jelek mutatkoznak; nyakra-főre dolgoztat tehát embereivel és learatott, kérébe kötött gabonáját kalangyába hordatja, vagy nyomban szekerekre rakatva, csürbe küldi. A munka gyorsan halad és már végéhez közelg. A felhők mindinkább tornyosulnak, már egyes villámok is cikáznak az égen s a mennydörgés tompa moraja egyre fenyegetőbben hallatszik, mire a csakhamar bekövetkezendő vihar előhírnökei gyanánt egyes nagy cseppek kezdenek hullani. Ekkor azonban már az utolsó kéve is bekötve, kalangyába rakva vagy csür alá hordva van és ha megerednek az ég csatornái, a gazda nyugodtan szemlélheti háza eresze alól az özönlő esőt; mert hiszen munkáját a kellő időben elvégezvén, termése megmenetelt.

Pálnak is körülbelül annyi földje van és annyi gabonája terem, mint Péternek, azzal a különbséggel, hogy nem egy tagban, hanem a határ négy különböző pontján; például egyik darab földje a fekszik a falu fölötti dombon, másik alatt a pataknaál, harmadik jobbra, negyedik pedig balra a falutól. Mi történik most aratáskor a fentebb említett körülmények között? Az egyik földről a gabona letakarítatván, hozzá kell fogni a másikhoz; de az távol van és időbe kerül, míg a csapat oda ér, még ha szekeren viszik is; hát még ha uz utat gyalog kell megtennie! Ez esetben a csendes szemlélő érdekes látványban részesülhet. Az aratók lassu, kimért tempóban fölkészülődnek s végre szépen ballagva elindulnak; megérkezvén, szintén csak hosszas huzódózás és készülődés után fognak a munkához és így a drága időből gyakran egész óra is veszendőbe megy. Alig hogy a munka ismét rendes folyamatnak indult, megjelennek előjelei a közelgő zivatarnak. Ekkor sebbel-lobbal összekapkodnak a gabonából, a mit lehet, a többi pedig ott marad részint lábán, részint földön fekvé s veretve az esőtől. A zivatar magában véve ugyan még nem tenne sok kárt, ha utánna az idő hamar földerülne, de bekövetkezhetik egy 10—14 napig tartó esős idő, mialatt a gabona folyvást a nedves földön fekvén, kicsirzik és értékének legalább felét elveszti. Így aztán, míg Péternek szép és izletes kenyér kerül az asztalára, Pál örökös panaszszal van eltelve rosz gabonája és lisztje iránt és zugolódva eszi rozszabb és drágább kenyérét. Hogy kenyere rozszabb, annak oka földbirtoka szétaraboltságának keresendő, drágább voltának oka pedig abban rejlik, hogy mun-

kasait a járás-kelésért is fizetni kénytelen. „Az idő: pénz“, mondja igen gyakran helyesen az angol.

2. Másik hátránya a földbirtok szétaraboltságának az, hogy a megmunkálást nem lehet oly jól és pontosan eszközölni, mint az egy tagban levő földbirtoknál. Csupán egyetlen egy eset van, midőn e hátrány kevésbé érezhető, t. i. nagyobb városok közelében, hol a termények jól és gyorsan elárusíthatók; de itt is csak azért, mert a művelési mód más, azaz: a mezőgazdaság helyett rendszeren kerti-gazdaság üzetik. Minden más esetben azt bizonyítja a tapasztalás, hogy az apró szétszórt parcellák hanyagabban műveltetnek, mint az összefüggő, közelfekvő birtoktestek. És ez könnyen megmagyarázható; mert hiszen pár száz méter föld megmunkálása végett nem szívesen futkos az ember fél óra járásnyira s nem jó kedvvel hordja a trágyát oda. S ha mindezt kénytelen is tenni, iparkodik oly gyorsan végezni, a mint csak lehetséges, mert a határ különböző pontjain még 2—3 darab hasonló nagyságu föld vár a megmunkálásra, a mi körül-belül annyi időt vesz igénybe, mint mennyi a közlekedésre, járás-kelésre szükséges.

3. Egy további hátrány az, hogy a veteményeket nem lehet a megkivántató ápolásban részesíteni. Ha valakinek példának okáért 8—10 hold földje van egy tagban, még ha nem is fekszik egészen közel, valahányszor munka adja magát elő, egész birtokát áttekintheti s minden gabonája és veteménye szeme előtt lévén, gondoskodhatik azok ápolásáról; figyelemmel kísérheti fejlődésüket, láthatja, mikor kell kapálni, gyomlálni sat. Egészen máskép áll azonban a dolog, ha ugyanily nagyságu földbirtok 7—8 vagy még több darabban a talán nagy kiterjedésű határ különböző pontjain szétszórtan fekszik. Ez esetben a gazda ritkábban láthatja földeit, nem részesítheti veteményeit a kellő figyelemben, mert ezt sok felé kell megosztania; minek következtében ez is, amaz is észrevétlen és elintézetlen marad és a gyom elhatalmasodik.

(Folytatása köv.)

Hegyaljai szüret.

Czelna, 1879. október 18.

Szokás szerint, a kis- és közép-birtokosok, Gál napján a szüretet vidékünkön is megkezdették.

Mennyiségre, általában véve, a mult évnél valamivel kevesebb, de minőségre jóval kitünőbb termés mutatkozik. Junius közepétől szeptember közepéig mondhatni eső nélkül éltünk s a tartós szárazság és hőség a szőlőszemeket megszorítva tartotta; azóta azonban a gyors haladás és érés helyreállította a régebbi hátramaradást.

Számbavehető dér ezen a vidéken tegnapig nem vott s hegyeinken a tökéek levélzete teljes zölden és sértetlenül állott. A tegnapi egész nap borongós volt, sőt délig egy kis csepergő eső hátráltatta a munkát; erre 5 óra felé azonban egyszerre rendkívül hideg szél indult s gyanus külsejű setét fellegek ültek a hegyek tetejére.

Estve 9 órakor a hőmérő még 5° R.-t mutatott, de a metsző, esős szél egész éjszaka tartván, reggel felé apró szemű

havazás kezdődött s a hőmérő hajnalban fagypontra állott. Most reggeli 10 óra tájt, midőn a sorokat írom, a hó egyre szállingózik s oly hideg van, hogy az embernek kedve volna téli ruhát öltetni

Még eddig a hideg a gerezeket nem bántotta, de ha napközben az eső fel nem melegszik s a szél el nem áll, jövő éjjel megfagy, a szüret iránt táplált reményeink nagyot csökkennek.

Ennyiből akartam most, sietve, előleges tudósítást küldeni.

— Az eddig leszűrt mustok 11—12 foknál nem voltak jobbak s kis mennyiségben, 1 frton erdélyi kis vedrét vásárolni kezdtek.

Sz.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1879. okt. 15-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése.	E hullt vagy gyógykezeltek
Maros-Torda	Malomfalva	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
"	Káál	2 ló	takonykór	kiirtatott
N.-Küküllő	Volkán	1 "	lépfene	elhullott
"	Apold	1 "	takonykór	kiirtatott
"	"	1 "	rühkór	gyógykezel.
"	Eczel	2 szarvasm.	szájfájás	"
"	Tóbiás	5 "	"	"
"	Sáros	1 "	lépfene	elhullott
Szilágy	M.-Egregy	2 "	"	"
"	Torda	1 ló	takonykór	kiirtatott

Magyarország területén a havas és zimeentes, Horvátország 6 községében marhavész uralk.

Az 1879-iki fedeztetési idény eredménye

a „V. és V.” szerint a szentgyörgyi méntelep, tehát az erdélyi országrész területén a következő:

az 1879 ik évben volt fedező mén: 230, ezek által fedezett kancza 8162, esik tehát átlag egy ménre 35 kancza. Ellenben 1878-ban volt 207 mén által fedezve 6605 kancza (átlag kerek számmal 32), ezekből kikutatható nem volt 655, meddő maradt 1935. A meddőségi százalék az állami mének után 30%-ot tévén, a vemhesség 70%-ra ment, a mi országos tenyészlésnél egyáltalában kedvezőtlennek nem mondható. „Kitűnik tehát ebből, hogy egyes tenyésztőknek gyakran lehet ugyan oly szerencsétlenségük, miszerint állami mének után fedezett kanczáik meddön maradnak, de általában véve nincs alapja azon panasznak, hogy az állami mének után országsszerte rossz a termékenység.”

Lótenyésztésünk érdekében a földművelési minisztérium még a következő intézkedéseket tette: A székely lófajta megmentése céljából legközelebb 10 kanczát, 2 méncsiköt és 3 kanczacsköt vásároltatott a székely havasok területén, hol ezen a végleges elenyésztés szétén álló fajának még csak igen

csekély számu tiszta eredetű példányai találhatók. E lovak részben tisztán, részben a lipiczai fajtavál keresztezve fognak tenyésztetni a fogarasi állami ménesben. —

Vidéki gazdasági tudósítások.

Ilyefalva, 1879. okt. 12-én.

Őszi vetés megkezdődött, eddig szép idő volt, de most kevés eső állott be hideggel és széllel, a havasokon hó van. A legelőken kevés enni valót talál a marha. Az egerek most is nagy számmal vannak és lehet félni, hogy a gabonának ártani fognak. A törökbuzaát kivéve, minden nemű gabonának ára emelkedik.

Nagy Hubert.

Dicső-Szent-Márton, 1879. okt. 13.

Hosszas szárazság után szeptember hó 20-án esőnk lett s így a vetéshez hozzá foghattunk, a tisztabuzát rövid idő alatt el is vetették gazdáink, de a rozs-vetés még javában folyik — A széna-csinálásra jó időnk volt s ugy mennyiségileg, mint minőségileg jónak mondható, de sarju csak a vizenyős helyeken lett, a szárazabb talajon semmi sarju nem termett. — Tengeri-szedéshez október 6-án fogtunk s a legjobb időben be is takarítottuk, termés közepesnek mondható.

A szüret e hónap 21-én veszi kezdetét, igen jó borunk lesz, annak idejében hővebben.

Székely János.

Rodna, 1879. okt. 12-én.

Mezei munkáink egészen bevégezvék, termékeink behordatvák, az eredmény következő:

szénában mind mennyiségre mind minőségre bő, zabban, árpában rozsban jó, törökbuzaában a múlt évinél kisebb, de általában jó termés. Burgonyában igen rossz termés volt, sok helyt alig fordult meg a vetett mag; — gyümölcsben: alma, körtvében jó termés, szilvában semmi termés, ez utóbbi hernyek által el lett pusztítva.

A méhészet szaporodásra nézve kedvező, de mézhordásra, nézve csak kielégítőnek volt mondható. Időjárásunk október elejéig igen kedvező volt, ugy az aratásra, valamint a behordásra, hanem e hó 3-ától a havasokon a hó hullván, érzékeny hidegünk van úgy, hogy a szobai fűtésre szorultunk. —

A ragadozó medvék, farkasok ugy a havasokon, valamint a község közelében igen érzékeny pusztítást tesznek a gazdasági állatokban.

Marha-áraink darabonként:

ökrök 80 frttól—200 frtig,

tehenek 60 „ — 90 „

juhok 3 „ — 3 frt. 50 krig,

kecskék 3 frt 50 krtól — 4 frtig.

Mialovich Győző.

Szentmihály (Udvarhely), 1879. okt. 12.

Őszi vetéseink szeptember közepén vették kezdetüket és már bé is végeztek, jól estek, sőt nagy részben szépen is zöldelnek. Törökbuza-szedésünk és általában a takarodás megtörtént. Törökbuza-termésünk a mennyiségét tekintve, átlag a közepesnél alig több, minőség tekintetében pedig jó. Gabonáink kelendősége most is silányt aranylag legkedvezőbb kelendősége a zabnak van: hectolitere 2 fr, 2 frt 25 kron kél. Barmaink még mind a mezőn legelnek és egészségesek; áruk most is tartja magát, különösen a teheneknél és borjúknál. A sertéseket pusztított torok-gyik megszűnt. Burgonyatermésünk átlag kielégítő, szörványoson pedig bő is volt; maga a burgonya egészséges. Jelenleg hideg időnk és esőnk van; némelyek kora telet jósólnak, minnek valószínűsítését nem óhajjuk. —

Török Sámuel.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, okt. 12—okt 18-ig. 1879.

Buza ára a hét végéig 1 frt 60 krral emelkedett; forgalom 150,000 metermázsa, ár 15.55 frt.

Rozs szitén emelkedett; forgalom 4000 metermázsa, ár 10.75 ft.

Árpa változatlan, forgalom 8000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7.50 frt, szeszfőzésre való árpa 8.90 frt.

Zab 60 krral emelkedett, forgalom 4000 metermázsa, ár 7.25 frt.

Törökbuza 75. kr. emelkedéssel. forgalom 20,000 metermása, ár 8.35 frt.

Repcze 50 krral emelkedett, forgalom mintegy 6000 metermázsa; ár 14.50 frtig.

Gyapju üzlet lanyhán ment; eladatott 50 metermázsa középfinom posztó gyapju 90—92 frt, 100 metermázsa közepes egy nyirelű 78—79 frt, 90 metermázsa homoki egy nyirelű 50—51 frt, 60 metermázsa tisztai két nyirelű 64—65 frt, 100 metermázsa feketeszürke timárgyapju 28—29 frt. (Árak per 56 kilogramm). Gyárilag mosott gyapju forgalma 19800 klgr. ár 1.78—3.75 frt.

Gabona-árak:

minimum és maximum:	Budapest okt 18	Bécs okt. 18.
Buza	13.85—15.45 frt	13.09—15.90 frt
Rozs	10.40—10.60 frt	10.30—11.30 frt
Árpa, takarmány	6.80—7.20 frt	— — —
Árpa, szeszfőzésre	7.50—8.00 frt	— — —
Árpa, seres	8.50—10.50 frt	9.00—11.85 frt
Zab	6.60—6.80 frt	7.00—7.85 frt
Repcze	11.00—11.70 frt	12.00—13.60 frt
Törökbuza	7.40—7.70 frt	7.80—9.00 frt

Budapesti marhavásár okt. hó 16-án 1879
Összes felhajtás 2387 db nagy- és 3703 db apró marha. Ebből eladatott: 91 drb. bika, 706 drb. ökör, 1174 drb. vágó tehén, 180 drb. fejős tehén, 234 drb. bival, 192 drb. borju, 3500 drb juh. — Árak: bika darabonként 65—185 frt, ökör páronként 160—315 frt, vágó tehén páronként 140—206 frt, fejős tehén darabonként 80—216 frt, bival páronként 130—170 frt borju darabonként 26—40 frt, juh páronként 13—14 frt. Husárak 100 kilonként: ökrhus 48—51 frt, tehénhus 46—49 frt, borjuhus 60—90 frt, bivalhus 42—47 frt.

Bécsi marhavásár okt. hó 13-án. Összes felhajtás 2433 darab és pedig 1184 drb. magyar, 1129 drb. lengyel és 120 drb. német fajta, melyből 2340 drb. ökör, 34 drb. tehén, 31 drb. bika és 28 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 53—57 frt, lengyel 54—57 frt, német 55—57 frt, tehén 50—56 frt, bika 50—52 frt, bival 45—46 frt. Lábán darabonként 115—200 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár okt. 17-én: (Az első magyar sertésbizalmi részvénytársaság jelentése) Az elhajtás száma igen éténk heti üzletet mutat ki, nagyobb részt nehéz fajok vásároltattak és mert ezek készlete nem nagy, azért az

árak klgrként 2 krral javultak. Nyereszkesedési vételek is kedveltebbek voltak és több november 2. felében szállítandó. tétel nehéz sertés 42—43 krral kötötteit.

Jegyzett árak: magyar sertés 280—340 klgr. 40 $\frac{1}{2}$ —41 $\frac{1}{4}$ kr. 200—250 klgr. 42—43 kr, 140—180 klgr. 44—44 $\frac{1}{2}$ kr, szerb-39 $\frac{1}{2}$ —41 kr, oláh 39 $\frac{1}{2}$ —40 kr, tüskés 39 $\frac{1}{2}$ —40 $\frac{1}{4}$ kr, klgrnja tisztasuly. Elcség.árak: tengeri 7 frt 10 kr, árpa 6 frt. 70 kr, mm. és készpénzért, városi raktárban. Helyi állomány: okt 10 ról maradt 64230 drb. Felhajtattott: Alföldrol 5220 drb., Erdélyből 710 drb. Szerbiából 4250 drb., Oláhországból 2020 drb., magyar északi vasutal 320 drb., vidékről 40 drb., összesen 76790 drb. Elhajtattott: Felföldre 700 drb., Bécsbe (mult hét-n 999 drb.) 3790 drb., Prágába 1350 drb., Bodenbachon át 2920 drb., Ruitkán át 1360 drb., Mainzba 770 drb., összekötő vasutal 310 drb., budapesti fogyasztás 2670 drb., külteki fogyasztás 120 drb., Összesen elhajtattott 13990 darab. Marad állomány 62800 darab. A részvényzállásokban 10520 drb. van elhelyezve.

Bécsi sertésvásár október 14-én. Összes felhajtás 4706 darab és pedig 1180 drb. nehéz, 1275 drb. közepnehéz és 1251 drb. süldő; melyből 1143 drb. magyar, 2251 drb. orosz-lengyel, 1196 drb. szerb és 116 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 35 $\frac{1}{2}$ —37 frt, közepnehéz-34—35 $\frac{1}{2}$ frt, süldő 30—37 frt, szalonna és zsír 45—48 frt.

Drezdai vásár okt. 13. A vásáron 663 drb. vidéki és 693 drb. magyar sertés volt, az első 55—60 fill., utóbbiak 44—48 filléren keltek el $\frac{1}{2}$ helyenként.

Berlini vásár okt 13. Sertésfelhajtás 8722 drb, e közt cca. 1000 drb. orosz és magyar, vidéki sertéseknek jobb ára volt 48—50 mkkon, oroszok 42—44 mkkon, magyarok 42—45 mkkon keltek el 45—50 tő tárával.

Diszónózsir szilárd irányzatú; kész áru hordóval együtt 47 $\frac{1}{2}$ —48 $\frac{3}{4}$ frt, november havi kötésben hordó nélkül 45—46 forint.

Szalonna különösen a vidéki nagyon keresett; vidéki szalonna 50 frt, városi áru 44—44 $\frac{1}{2}$ frt, füstölt szalonna 50—51 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 4000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2) (42—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtátház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig

WALSER FERENCZ

első magyar Gép- és tüzoftószerék-gyára, harang- és ércöntöde.

Budapesten és Kolozsvárt

Borsajtók a legkitünőbb rendszerű,

Szőlő roncsoló-malmok és rosták,

Borszivattyuk minden bozzá való felszereléssel gyári áron kedvező feltételek és jótállás mellett ajánlja

Walszer Ferencz magyar gazdasági gépgyárai egyesített raktárának és gépműhelyének erdélyországi fióktelepe

Kolozsvárt, bel-monostorutcza 12. szám,

Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek, (Értelmes ügynökök és ismételadók kerestetnek).

(15)

(14—23)

P i a c z i á r a k.

A h e t i v á s á r		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	napja	tiszta buza	felegy buza	roz s	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahus
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterozse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	okt. 11	700	650	400	400	200	450	170	30	—	36
Kolozsvár	okt. 16	912	—	560	—	230	360	140	130	300	44
H.-Vásárhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szeben	okt. 17	900	750	510	460	280	460	170	100	320	46
Szegesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosújvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	okt. 16	788	605	500	—	235	312	110	55	220	40
Sz.-Udvarhely	okt. 14	750	625	450	—	240	375	180	30	200	36
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét

a t. megrendelők minden külön díj nélkül tet-szés szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
10/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
8/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
4/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
2/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészes engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.